

Hovoríme o rodine XVII. – Ako o domácej Cirkvi
Báseň – Mária Rázusová-Martáková – Nepoznanému
Príhoda s katechizmom
Dve príhody bez katechizmu
V rodinnej škole – XVII. kapitola
- Učme deti láske
Svedectvo rodiny Berardových

XVII. Hovoríme o rodine,

ktorá sa (v spomínanom synodálnom dokumente na viacerých miestach) označuje výrazom „Malá cirkev“ alebo i „Domáca cirkev“.

(Nemyslíme, že by sa týmito výrazmi vyjadrovala už skutočnosť, aj keď ide o rodinu pokrstených. Skôr sa nimi vyjadruje horúce pranie učiacej Cirkvi, ktorá je celkom iste aj Božím práním. V niekoľkých nasledujúcich úvahách by sme chceli pripomenúť, čo všetko je potrebné na to, aby sa toto pranie stalo skutočnosťou a naša rodina malou domácou cirkvou.)

Pod pojmom cirkev bežne rozumieme zhromaždenie, ktorého cieľom je vzdať Bohu česť. Že rodina je zhromaždením, lepšie, postupným zhromaždením, to netreba dokazovať. Manželia sa stávajú rodičmi, pribierajú medzi seba deti, starých rodičov alebo aj iné, im blízke osoby.

Aby rodina bola aj kultovým zhromaždením, aby bola domácou cirkvou v tom pravom význame, o to sa musia pričiňovať všetci jej členovia, ale najmä manželia.

Všetky požiadavky premeny rodiny na domácu cirkev možno nakrátko vyjadriť týmito tromi slovami: odstrániť, premeniť a vniest.

Odstrániť.

Čo odstrániť?

Najprv všetky cudzie božstvá, všetky smilné Aštarty a necudné Venuše, ktoré sa pod zámienukou hygieny, módy a či umenia usadili v domácom krbe.

Ďalej treba odstrániť všetkých hmotárskych Mamonov, alkoholických Bakchusov, obchodníckych Hermesov a deti pozerajúcich Molochov.

Kde sa nedostatočne cudným, ba módne dráždivým obliekaním, obrazmi z literatúry alebo z televízora robia reklamy nahej Aštarte a zle oblečenej Venuši, kde sa Moloch utišuje nenarodenými deťmi, kde je najvyšším úspechom hmotný zisk,

kariéra a veľkou blaženosťou alkoholický útlm alebo vzruch, tam nemožno postaviť trón najvyššiemu a jedinému Bohu.

Nemilosrdne povyhadzovať všetky tieto božstvá je prvý krok pri zakladaní domácej cirkvi. No, aby to bol naozaj rozhodný krok, treba siahnuť hneď aj na zdanlivo nevinných, ale pritom veľmi škodných domácich bôžikov.

Rimania ich volali lares et penates.

Filozofia ich volá idolmi a rozdeľuje ich na idola tribus, focus a specus alebo aj idola theatri.

Pozrime sa na ne bližšie.

Ak starý otec rozpráva o slávnych mužoch a ženách svojho rodu, ak hovorí o tom, ako mnohí z nich vedeli byť úspešnými a vnukovia s rozžiarenými očami obdivujú pritom chytrácku šikovnosť svojich predkov, v ktorej samozrejme nechýbali klamstvá, podvody, ba ani ukrutnosti, učí ich starý otec uctievať si idola tribus - bôžikov ich rodu.

A ak im otec s nadšením rozpráva, ako sa mu podarilo posunúť sa na karieristickom rebríčku o stupeň vyššie, ak sa nahlas teší, že bude môcť uložiť v banke ďalší vklad, ak musí mať každý katalóg nových áut a mamička módny magazín, učia svojich synov a dcéry príliš vysoko si ceniť niečo, čo nie je Boh, ale iba mizerní bôžikovia domáceho krbu, po latinsky idola focus.

A sú tu ešte aj idola specus - bôžikovia uctievaní a propagovaní divadlom, ktoré sa nám nast'ahovalo už aj do domácnosti a je nám k službám na jednoduché otočenie gombíka. Kariéra, peniaze, umenie, technika, ako aj dejiny nášho rodu, sú zaiste hodnoty, len treba dávať pozor, aby sa nestali idolmi. Aby potom nevytláčali z myslí a srdc jediného pravého Boha a neznemožňovali tak premenu rodiny na domácu cirkev.

Druhým heslom pri zakladaní domácej cirkvi je **premeniť**.

Čo premeniť a ako premeniť ?

Všetko, čo myslíme, čo hovoríme a konáme, treba premeniť na bohoslužbu, na liturgiu života, povedal koncil.

Domáca cirkev je nemysliteľná bez obetného stola, na ktorom sa spaľujú zvyšky sebeckta, na ktorý kladieme nároky na uznanie

manžela, na poslušnosť manželky, na vd'ačnosť detí v trpezlivom čakaní a v modlitbe, aby Boh dal čím prv zrodiť sa láske v našej rodine.

A všeličo môže byť týmto rodinným obetným stolom. Môže ním byť kuchynský sporák, manželská a pri nej nová detská posteľ, umývací stôl alebo práčka. Môže ním byť pracovný stôl v kútiku daktorej izby, pri ktorom otec po návrate z práce s hlavou v dlaniach rozmýšľa, ako správne vyriešiť výchovné situácie, ktoré vznikli v jeho neprítomnosti, alebo to môže byť stôl v jeho malej dielničke, pri ktorom využíva svoje zručnosti, aby privyrobil deťom na šaty a na chlieb.

A obetným stolom môže byť aj ten, na ktorom si rozkladajú deti svoje prípravy na školu.

Ako sa to robí?

Ako sa obyčajný stôl premieňa na liturgický, ako sa z toho čo je profánne robí sväté, z bežnej povinnosti úkon bohocpoty?

Nie inak, ako vierou, že Boh všetko vidí, nádejou, že raz všetko dobré odmení, a láskou, ktorá sa nezastavuje, lebo si nemyslí, že môže niekedy splatiť Kristov kríž.

Kto takouto vierou, nádejou a láskou premieňa seba, z obyčajného človeka sa stáva boží a pod jeho vplyvom sa takými stávajú aj jeho blízki a z jeho obyčajnej domácnosti domácnosť vnútorne svätá.

Tretím heslom pri premene rodiny je slovo **vniešť**.

Kto chce utvoriť zo svojej domácnosti malú cirkev, musí do nej vniešť poznanie Boha a jeho láskyplných plánov, ktoré má s každým jej členom, a vniešť aj ochotu uskutočňovať ich.

Toto poznanie Boha a konanie podľa jeho vôle sa vnáša do rodiny hlavne pravidelnou, ale ešte viac príležitostnou autoevanjelizáciou.

Pravidelnú autoevanjelizáciu rodiny môže predstavovať najmä ranné rozjímanie nad Božím slovom, vyúsťujúce do praktického predsavzatia a týždenné posedenia s deťmi, nad daktorým, ich veku a chápaniu primeraným náboženským problémom.

Na príležitostnú autoevanjelizáciu poskytujú výborné možnosti

sviatky, rozličné výročia alebo aj vychádzky do Božej prírody, kde všetko tak jasne hovorí o veľkosti, добрote a múdrosti Boha, ale aj o požiadavkách, ktoré kladie na každé svoje stvorenie.

Okrem toho sú tu rozličné denné príhody, za ktorými nemožno nevidieť mocnú, ale i dobrotivú Božiu ruku. Tam, kde sa vyhadzujú z rodiny cudzí bohovia a bôžikovia a kde sa do nej vnáša ten jediný a pravý, tam sa nesmie zabúdať na modlitbu. Bez nej sa nikomu nepodarí premeniť svoju rodinu na domácu cirkev.

Apoštoli neprosili Pána, aby ich naučil robiť zázraky, ale aby ich naučil modliť sa. Vedeli, že modlitbou dosiahnu od Boha všetko - aj moc zázrakov. Ňou možno dosiahnuť aj zázrak premeny, o ktorej hovoríme. Modlitbou sa vyženú Belzebulovia, ňou sa porúčajú Dagonovia, utíšia sa búrky vášní, uzdravia sa duševne i telesne chorí...

Ale na akú modlitbu tu predovšetkým myslíme?

Zaiste je dôležitá aj tá naučená, sformulovaná, no treba povedať, že pri premene našej rodiny bude dôležitejšia tá tvorená, tá, ktorú nám diktujú príležitosti, ten náš osobný žalm, v ktorom predložíme Bohu svoje osobné radosti i žiale, víťazstvá i prehry, vďaky i obavy...

No najvzácnejšou modlitbou pri premene rodiny bude zaiste tá, ktorú odporúča Pán slovami: „Keď sa dvaja, traja zídu a budú o čokoľvek prosiť v mojom mene, dostanú...“

A či možno nájsť vhodnejšiu príležitosť na túto modlitbu, ktorá zjednocuje rodinu s Bohom i navzájom, ktorá tvorí z nej kultové zhromaždenie, t.j. cirkev, ako je záver dňa, ako je večer?...

Spoločná večerná modlitba a domáca cirkev, to sú takmer synonymá. Večerná spoločná modlitba v rodine môže mať rozličné formy. Ale jedna z nich už aj svojou povahou vedie k väčšej opravdivosti a k istejšiemu účinku.

Myslíme tu na tú, ktorú si členovia rodiny v dohovorenom čase pripravia tichým individuálnym zhodnotením dňa, a keď sa po chvíľke zídu na daktorom vhodnom mieste v dome, keď tam povedia o svojich úspechoch i prehrách toho dňa, dajú si vhodné pripomienky, vyslovia vzájomné odpustenia a nakoniec ústami

jedného člena, býva to obyčajne otec, prednesú Pánovi svoje vďaky, chvály, prosby i odprosenia.

Pri takejto modlitbe sa rodičia pre svoje odrastajúce deti zároveň stávajú ukázkou toho, ako človek padá zo slabosti, ale aj ako sa pomocou pokánia a spoločne vyprosenej Božej milosti znovu dvíha k nebu.

Sme vďační Bohu, že o takejto modlitbe nehovoríme iba ako o teoretickom návrhu, ale už ako o niekoľkoročnej skúsenosti viacerých rodín.

Kto sa rozhodne meniť svoju rodinu na domácu cirkev tak, ako sme tu naznačili, tomu sa zaiste vynoria ešte aj iné otázky. Na tieto chceme dať odpoveď v ďalších úvahách, aby sa v našich rodinách stalo čím prv skutočnosťou to, čo je zatiaľ iba Cirkvou vysloveným Božím prianím.

Nepoznanému

Mária Rázusová-Martáková

Teba, vraj niet!
Vraj si len taký fantom bledý,
pánsky bič na útlak pospolitej triedy.
Ty vraj len do tmy rútiš svet,
bo človek nemá duše, nemá ducha,
len mechanika všetko ženie vpred.
Nie, Teba niet!

Pravdou je len to, čo chápú zmysly moje.
Kristus a Ty?
Všetko iba tmou je.
Vaša náuka svet nevytiahne z biedy.
Dávno Ťa popreli mnohé vykopávky
i sama zem, stará milióny liet.
Nie, Teba niet!

Ja viem...

I zarážam krok svoj kade - tade,
po lúkách zelených, po mladučkom sade,
kde višňa vyhnala prvý mliečny kvet...

Ach, kto ťa stromček môj, vystavil tak umne?

A z višne, vonia, vonia med...

Nie, Teba niet!

A padá tma.

Snívam, hľadiac na nebesá...

Kto znáš ich tajomstvo?

Tisíc svetov skvie sa.

Závratnou rýchlosťou sa ženú vpred.

Som ako v chráme...

Či divom sa ti nezdá,

že naša zem je práve taká hviezda,

čo nikdy nezmýli svoj nádherný let?

Vraj, Teba niet!

A predsa...

Všetka vtač, všetky tvory zeme,
každý kvet, strom a býľ, každý plod, semä
spievajú o vede všetkých vied.

A všetok vzduch sa skvie veľkou slávou Toho,
čo skrytý, tajomný, nepoznaný
mohol stvoriť ten div,
ten čarovný svet.

Teba vraj niet.

nuž, nech Ťa niet...

Ale ja dušu v sebe cítim.

Ja viem, že nekončím život týmto žítím,
že musím dosiahnuť svojich miet.

Preto sa bijem neustúpim...

neustúpim z boja,

kým s Tebou nesplynie smutná duša moja,

Ty, Bože, pravdy večný stred.

PRÍHODA S KATECHIZMOM

Bolo to v roku 1914, cez prvú svetovú vojnu.

Nemecké kanónové granáty preleteli ponad dedinu v údolí Meusy vo východnom Francúzsku.

Obyvatelia dostali príkaz vystáť sa.

Istá chudobná žena vzala z domu niekoľko kúskov šatstva a svoje štyri naplašené deti.

Už sa chystali opustiť dedinu, keď tu naraz vykrične jej deväťročný chlapček: „Mama zabudol som si katechizmus!“

A už sa aj bral naspäť, aby si pohľadal zabudnutú drahocennú knižku.

Stiesnená matka mu musela vysvetliť, že sa im treba ponáhľať von z dediny a musela mu sľúbiť, že mu kúpi druhý katechizmus.

Duplesay histoire I.12.

DVE PRÍHODY BEZ KATECHIZMU

Na koloniálnej výstave v Paríži - ako hovorí očitý svedok - prizeral sa r. 1931 istý otec so svojim synkom hrajúcim sa opiciam, pričom mu vysvetľoval, že všetci ľudia pochádzajú z opíc, iba, že sú od nich trochu múdrejší.

- Teda, môj prapradedko bol opicou? - pýtal sa chlapec.

- Hej, lenže už trochu dokonalejšou.

- A môj dedko bol tiež opicou, lenže ešte múdrejšou, však?

- Hej...

- Nuž a ty, otecko si tiež opicou, ibaže múdrejšou ako dedko. A ja som tiež opicou, ešte múdrejšou ako si ty...

Na to už otec neodpovedal.

Potiahol dieťa za ruku, bolo sa treba pozrieť aj na iné zvieratá.

Deti, pýtala sa súdružka učiteľka v škole - z koho pochádza človek?

No, Mórisko, povedz...

- Z opice, súdružka učiteľka.

- Výborne...!

Mórisko cítil, že sa za poklonu musí nejako revanšovať, preto po chvíľke dodal: - Súdružka učiteľka, ale tá opica, z ktorej vy pochádzate, musela byť veľmi pekná.

V rodinnej škole

Kapitola 17.

Učme deti láske, schopnej aj odpúšťať.

Aj v tom najideálnejšom výchovnom prostredí dochádza občas k napätiam a konfliktom, ktoré sa nedajú inak riešiť, len odpúšťaním, to jest upúšťaním od svojich spravodlivých nárokov.

Povedzme, že mladší urazí staršieho, podriadený predstaveného, a to zrovna vtedy, keď mu ten chcel dobre, keď mu chcel pomôcť.

Ako to riešiť, ak nie slovami z kríža: „Odpusť im, Otče, nevedia, čo robia.“

Inokedy rovný nevhodne vybuchne v hádke s rovným a pyšne sa nad neho vyzdvihne.

Bývajú to bolestné chvíle najmä medzi blízkymi.

No keď previnilý brat príde a povie: Ľúto mi je, odpusť mi... čo tu zostáva, ako podať mu ruku, potešiť sa a zabudnúť?

Ale čo robiť, keď sa tak nestane, keď ten, čo nás urazil, nepríde povedať: Odpusť...?

Čo iné, ako predísť ho nejakou službou a či darom, a tak mu pomôcť k ľútosťi...

Povedľa iných druhov lásky budú naše deti musieť celý svoj život praktizovať aj túto odpúšťajúcu...

Veľmi je preto dôležité zavčas ich na ňu navykať.

Osobitnou prekážkou pri nacvičovaní odpúšťajúcej lásky býva u detí trucovitosť.

Najmä u dievčat. Tejto vlastnosti treba dieťa zbaviť čím prv, ľahko sa totiž stáva návykom, ktorý vyvoláva v rodine napätia, komplikuje situácie a vytvára priam neznesiteľnú atmosféru.

Dr. Allendy charakterizuje trucujúceho takto: „Snaží sa mlčaním dávať svojmu okoliu na vedomie, že mu nedôveruje a nemieni s ním splynúť. Usiluje sa premôcť protivníka

okľukami. Teda nie rýchlosťou, ale vytrvalosťou. V trucovaní sa skrýva zadržovaná agresivnosť, prejavovaná formou, ktorá nevystavuje trucujúceho nebezpečenstvu. Je to jeden druh zaoberania sa samým sebou, v ktorom sa predstierajú problémy tam, kde nie sú a nafukujú sa jestvujúce, čím sa vyvíja nátlak na okolie.“

Trucovitosť je, ako vidno, v priamom rozpore s tou láskou, ktorá sa prejavuje odpúšťaním.

Môže pochádzať z povahy, ale aj z nesprávnej výchovy, napríklad z hašterivého, útočného a posmešne ironického tónu, akým rodičia niekedy hovoria medzi sebou alebo so svojimi deťmi.

Táto priama prekážka odpúšťajúcej lásky odstraňuje sa pokojnou nevšímavosťou a využívaním dobrých nálad dieťaťa, v ktorých sa mu vysvetlí, ako si svojou trucovitosťou škodí ako ňou zneprijemňuje život aj iným.

No najúčinnjším liekom proti trucovitosti je udržiavať v domácnosti atmosféru pokoja a optimizmu a nedat' sa z nej vyviesť ani slovami, ani postojmi trucujúceho.

Ak chceme dieťa naučiť odpúšťať, musíme mu dať okúsiť, čo je to odpustenie.

No neuspeli by sme, keby sme pritom úplne zabudli na spravodlivosť.

Bez spravodlivosti, ktorá je v živote pravidlom, dieťa nikdy nepochopí, čím je výnimka z tohto pravidla, čím je milosrdná, odpúšťajúca láska.

Svedectvo rodiny Berardových

Deviateho októbra 1984 stál pred parížskym súdom 21 ročný Frederik, ktorý pred dvoma rokmi zastrelil Chantal Berardovú. Frederik mal vtedy 19 rokov, dievča 18. Mali sa radi. Chantal cítila, že ju Frederik potrebuje, preto ho obklopovala priateľskou láskou. Frederik ju preto zavraždil v ten osudný novembrový večer, lebo ho nechcela tak milovať, ako to chcel on.

Chantalin otec povedal pred súdom tieto jednoduché slová: Som si istý, že Chantal žije a je šťastná. Som jej otcom, ale i veriacim a chcem, aby sa aj teraz prejavila viera v mojom živote. Bol to smutný deň, keď Chantal umrela, ale verím, že vstúpila do nového života. Mojim momentálnym problémom je Frederik. Chcem mu pomôcť, aby si neskazil život. Čo bude s ním, keď sa vyslobodí z väzenia? To je môj problém. Modlím sa za neho.

Chantalina matka, pani Berardová hovorila podobne. Kresťan nemôže nikoho súdiť. Dostala som dopis od Frederika, v ktorom ma prosí o odpustenie. Ja však chcem ísť ďalej. Chcem sa stretnúť s jeho rodičmi, nakoľko Frederik potrebuje pomoc.

Novinárka Odile Douroux navštívila Berardových, aby sa s nimi porozprávala. Stretla sa s veľmi jednoduchými ľuďmi, s deviatimi deťmi, z ktorých jedenásťročná dcéra bola najmladšia. Všetci hovorili o Chantal tak, akoby ďalej žila medzi nimi. Vysvetlili to takto: Tak nám to hovorí naša spoločná viera, ktorá je našou silou.

Pani Berardová potom ešte dodala? My Frederika nemôžeme súdiť. Previnil sa proti nebeskému Otcovi. Ja mu nemám čo odpúšťať. Pre mňa je jednoducho nešťastným človekom.

V utrpení rastie viera.- dodal ešte manžel. Po nejakom čase sa Chantalin otec priznal, že ani nevie, ako v láske zaradil

Frederika medzi svoje deti. Cítil, že to bola zvláštna božia milosť, ktorá je pre nich omnoho viac, ako to, čo oni v tomto prípade stratili.